

OPĆINA GORAŽDE

STRATEGIJA

RAZVOJA OMLADINSKE POLITIKE

OPĆINE GORAŽDE

2010-2015.

Sadržaj:

1.UVOD.....	3
2.ANALIZA STANJA PO OBLASTIMA, PLANOVI ZA POBOLJŠANJE, MJERE I TROŠKOVI REALIZACIJE.....	5
2.1. Zapošljavanje.....	5
2.2. Obrazovanje.....	8
2.3. Informisanje.....	11
2.4. Socijalna i zdravstvena zaštita.....	12
2.5. Sport.....	15
2.6. Kultura.....	16
3. AKCIONI PLAN ZA REALIZACIJU STRATEGIJE.....	18

UVOD

Bosna i Hercegovina je država koja nema definisanu omladinsku politiku ili strategiju, niti formirana funkcionalna omladinska tijela na državnom nivou, iako se kao članica Vijeća Evrope obavezala na poštivanje i implementaciju Evropske povelje o učešću mladih u životu na općinskom i regionalnom nivou. "Investiranje u mlade je veoma važan korak ka razvoju, stabilnosti i prosperitetu BiH, te, kada vlasti počnu davati aktivnu podršku mladima i budu ih uključili u proces donošenja odluka na svim nivoima, tada će se i veći broj mladih odlučiti ostati u Bosni i Hercegovini i dati doprinos originalnim i konstruktivnim idejama od kojih će koristiti imati cijela zajednica. Aktivno učešće mladih u akcijama i donošenju odluka na lokalnom i regionalnom nivou je najbitnije ukoliko želimo graditi demokratsko, sveobuhvatno i prosperitetno društvo." Navedeni citat je dio predgovora Evropske povelje, koja predstavlja evropski dokument omladinske politike i osnov za donošenje zakonske regulative kojim će se funkcionalno formirati tijela nadležna za provođenje iste u cilju poboljšanja položaja mladih.

"Imajući u vidu nepovoljan položaj mladih u bosanskohercegovačkom društvu, veliku stopu nezaposlenosti mladih, neadekvatan obrazovni sistem i veliki broj mladih koji napuštaju zemlju, slabu uključenost i participaciju mladih u društvu, a na osnovu domaćih i stranih ekspertnih analiza o položaju mladih u Bosni i Hercegovini i njihovih preporuka (Izveštaj o humanom razvoju BiH – Mladi 2000, UNDP; Rezolucija Konferencije o mladima u Jugoistočnoj Evropi–WB/UNICEF, Rim, maj 2002.), kao i praksu evropskih zemalja, pozivaju se sve institucije u Bosni i Hercegovini da u saradnji s mladima iniciraju kreiranje omladinske politike u cilju poboljšanja njihovog položaja, te obezbjeđenja njihove značajnije uloge u procesu odlučivanja u oblasti zapošljavanja mladih, obrazovanju, zdravstvu, zaštiti okoline, slobodnog vremena mladih i sportskih aktivnosti, kulture, medija, mladih sa posebnim potrebama, manjina i drugih ugroženih grupa mladih, maloljetnih delikvenata, kao i druga prioritetna područja koja treba utvrditi." Navedeni citat predstavlja dio Rezolucije o mladima u Bosni i Hercegovini, koju je

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine usvojio dana 16. jula 2002. godine, kao jedini dokument koji egzistira na nivou Bosne i Hercegovine, a kojim se opisuje stanje i položaj mladih u bosnaskohercegovačkom društvu kao i poziv na donošenje strategija na svim nivoima vlasti u cilju poboljšanja položaja mladih u svim oblastima. Osnov za donošenje Omladinske politike na lokalnom nivou je sadržan u dokumentima Evropske povelje o učešću mladih u životu na lokalnom i regionalnom nivou, Bijela knjiga Evropske komisije i 11 indikatora Omladinske politike Savjeta Evrope i Evropskog omladinskog foruma. Omladinska politika naše lokalne zajednice predstavlja prvi dokument ovakve vrste koji se bavi problematikom omladinske populacije na području naše lokalne zajednice. Omladinska politika predstavlja strategiju koja obezbjeđuje unapređenje položaja mladih, kao i rješavanje njihovih problema. Programi i mjere koji se donose ovim dokumentom imaju za cilj da pruže bolje uvjete za život mladim ljudima. Realizacija ovog dokumenta bit će popraćena nizom akcija čije odvijanje će biti rezultat svih stekholdera naše lokalne zajednice. Općina Goražde zauzima jugoistočni dio BiH, a prostire se na površini 248,8km², smještena je na obali rijeke Drine u središtu njenog gornjeg toka. Prije rata, a prema popisu stanovništva iz 1991. godine, Goražde je imalo 37.505 stanovnika, dok na području općine danas živi oko 30.000 stanovnika, od toga prema procjenama oko 5000 mladih od 15 do 30 godina. Područje Općine Goražde se sastoji od 20 mjesnih zajednica, od kojih Goražde I, II, III, IV i Vitkovići čine urbanu sredinu, a ostale ruralnu.

Briga o mladima je od velikog značaja za Općinu Goražde, a to je pokazala kroz brojne primjere pomoći mladim ljudima podržavajući njihovu kreativnost i dobre ideje, jer mladi predstavljaju potencijal za dalji razvoj, a ne problem. U Budžetu Općine Goražde za 2008. godinu planirana su sredstva za finansiranje sporta, kulture, NVO u iznosu od 160 000 KM

(udruženja). Također, u općinskom Budžetu za 2008. godinu planiran je poseban grant za mlade koji iznosi 12.000 KM. U Službi za javne servise i tehničke poslove ima stručni saradnik za pitanja mladih i NVO, a Općinsko vijeće je formiralo komisiju za pitanja mladih, tako da je Općina Goražde jedna od rijetkih općina koja je stvorila dobre pretpostavke za razvoj omladinske politike. Na području Općine Goražde djeluje veliki broj udruženja, organizacija i institucija koje pružaju potporu radu i djelovanju mladih i koji mogu biti značajni faktori u stvaranju i realiziranju omladinske politike na području Općine Goražde. Od 2008. godine na području općine djeluju dvije omladinske organizacije koje okupljaju mlade u formalno pravnom smislu. To su VejkUp i GRAD (Gradsko vijeće mladih). U našoj lokalnoj zajednici uspješno su realizovani projekti u saradnji i kooperaciji sa sljedećim međunarodnim organizacijama: GTZ, MOVIMONDO, GAP, USAID, SIDA.

U Općini Goražde u 2008. godini 2.779 učenika pohađa 4 osnovne škole i jednu osnovnu muzičku školu. Srednje obrazovanje koje pohađa 1.191 učenik organizirano je u tri srednje škole. Također, organizovana je i dislocirana nastava Ekonomskog i Pravnog fakulteta Univerziteta iz Sarajeva. Općina Goražde kroz institucionalno uređen sistem stipendiranja na godišnjoj osnovi podržava studente, a posebno one koji su u procesu sticanja diploma za deficitarna zanimanja. Tako je u Budžetu Općine za 2009. godinu predviđeno 120.000 KM za stipendiranje 60 studenata. Visina studentske stipendije je 200,00 KM, koja se redovno prima 10 mjeseci i u okviru jedne školske godine.

Kulturni život mladih u Općini Goražde odvija se uglavnom u okviru JU Centar za kulturu Goražde, čiji je osnivač Općina Goražde. Pri CZK trenutno djeluju KUD Ansambl narodnih igara i pjesama, koji okuplja veliki broj mladih sa područja Općine Goražde. U okviru ove ustanove nalazi se i Gradska biblioteka, koja u svom knjižnom fondu ima preko 27.000,00 naslova. U okviru CZK stvorene su tehničke i infrastrukturne pretpostavke za djelovanje Omladinskog centra koji je izgrađen u sklopu GAP projekta, a koji još uvijek nije aktiviran u punom kapacitetu. U sklopu Omladinskog centra stvoreni su tehnički uvjeti za pokretanje kurseva stranih jezika (obezbijeden fonolaboratorij), informatike, debatnih klubova, koncerata, susreta mladih, pjesničkih večeri.

Likovna gradska ART galerija, koja se nalazi u ingerenciji Općine, je također mjesto gdje mladi mogu organizirati ili pogledati izložbu, jer galerija raspolaže bogatim fondom umjetničkih djela, koja su nastajala u okviru najprestižnije kulturne manifestacije, Internacionalnog „**Festivala prijateljstva**“.

Kulturni život u Goraždu posebno je bogat u mjesecu augustu, za vrijeme održavanja spomenute manifestacije, koja traje 10 dana i u kojoj učestvuje veliki broj umjetnika iz cijele Evrope i svijeta.

Kada su u pitanju finansijska izdavanja za kulturu, Općina Goražde je pored granta za sport i kulturu u Budžetu za 2009. godinu planirala grant za CZK u iznosu od 180.000,00 KM. Centralno mjesto većine sportskih dešavanja i aktivnosti na području općine jeste Gradska dvorana. Pored Gradske sportske dvorane mladi sportisti Goražda koriste i Sportski centar "Goražde" u okviru kojeg se nalazi Gradski stadion, koji koristi FK "Goražde". Na području Općine Goražde djeluje veliki broj sportskih klubova, čiji su članovi mladi, koji postižu zavidne rezultate (rukomet, karate, fudbal, košarka, kajakaši, odbojka, šah).

ANALIZA STANJA PO OBLASTIMA PLANOVI ZA POBOLJŠANJE MJERE I TROŠKOVI REALIZACIJE

S obzirom na značaj mladih u svakoj zajednici, kao i na činjenicu da je briga o mladima opći interes društva, potrebno je da se u proces razvoja omladinske politike uključi cjelokupna društvena zajednica i da se stvori obaveza općinskim i drugim organima u sprovođenju programa koji će se definisati omladinskom politikom.

Istraživanje o položaju, potrebama i problemima mladih predstavlja prvi korak u razvoju omladinske politike. Cilj istraživanja je ispitivanje potreba mladih kako bi se utvrdili prioriteti koji se odnose na njihov položaj u lokalnoj zajednici. U novembru mjesecu 2007. godine provedeno je istraživanje u Općini Goražde kombinacijom različitih metoda istraživanja: anketni upitnik, intervju, okrugli sto.

Istraživanje je provela Općina Goražde u saradnji sa vijećima učenika i Udruženjem službenika za mlade F BiH gdje je anketirano 162 ispitanika/ispitanice sa područja Općine Goražde od 14 do 30 godina. Također, urađena je i druga anketa u suradnji sa OSCE-om i omladinskim udruženjem VejkUP u maju 2009. godine.

Na osnovu rezultata istraživanja definisane su sljedeće prioritetne oblasti koje će sadržavati Strategija razvoja omladinske politike, a to su :

- Zapošljavanje
- Obrazovanje
- Informisanje
- Socijalna i zdravstvena zaštita
- Sport
- Kultura

ZAPOŠLJAVANJE

1. Analiza stanja

Zapošljavanje mladih je najvažnije pitanje koje u narednom periodu treba rješavati, jer mladi navode nezaposlenost kao problem sa kojim se najčešće susreću. Prema podacima Zavoda za zapošljavanje BPK Goražde od 3702 lica koja čekaju na posao u Općini Goražde njih 1.511 spada u kategoriju mladih koji čekaju na posao, a posjeduju različit stepen stručnog obrazovanja.

Broj mladih sa evidencije Službe po starosnoj strukturi:

Godine starosti	Broj mladih
18 – 20 godina	291 osoba
21- 25 godina	653 osobe
26 – 30 godina	567 osoba
Ukupno	1.511 osoba

PREGLED NEZAPOSLENIH MLADIH OSOBA SA PODRUČJA OPĆINE GORAŽDE

Godine starosti	Po stupnju stručnog obrazovanja								VSS-1	Ukupno
	NK	PK	KV	VKV	NSS	SSS	VŠS-1	VŠS-2		
<i>od 15 do 18 god.</i>	19	0	60	0	0	25	0	0	0	104
<i>od 19 do 20 god</i>	52	0	163	0	0	206	0	0	0	421
<i>od 21 do 24 god.</i>	101	0	297	0	0	352	0	0	16	766
<i>od 24 do 27 god.</i>	122	4	178	0	0	194	14	0	29	541
<i>od 28 do 30 god.</i>	162	1	111	0	0	104	12	1	22	413
<i>od 31 do 35 god.</i>	361	0	222	0	0	117	7	0	3	710
Ukupno	817	5	1031	0	0	998	33	1	70	2955

PREGLED ZAPOSLENIH MLADIH OSOBA (DO 30 GODINA) SA PODRUČJA OPĆINE GORAŽDE ZA 2008.GODINU

VSS		VŠS		SSS		KV		NK/ PK		Ukupno
42	ž 27	8	ž 6	147	ž 67	44	ž 34	9	ž 4	
69		14		214		77		13		387

Stanje sa zapošljavanjem mladih u 2009. godini je u odnosu na prošle godine u stagnaciji.

2. Problemi mladih

Pored lica koja aktivno traže posao na evidenciji zavoda su i ona lica koja su prijavljena radi ostvarivanja nekih drugih prava. Mladi ne poznaju metode i načine potrage za poslom, slabo su pripremljeni za tržište, odnosno kako krenuti u traženje posla, kako pripremiti CV, koji su standardni ugovori i osnovna prava, razmatranje mogućnosti otvaranja firme itd. Takođe na osnovu rezultata istraživanja možemo da vidimo da je od ukupnog broja ispitanika/ispitanica najveći procenat (45.4%) mladih koji smatraju da danas nije lahko naći posao u struci u Općini Goražde, te da najveći postotak mladih (26.8%) nema informaciju o tome da li oglašavani konkursi za radna mjesta na području općine uglavnom zahtijevaju godine iskustva, nakon čega je najveći postotak onih koji se uglavnom slažu sa ovom tvrdnjom (25.9%). Sve to dodatno utiče na visok stepen nezaposlenosti mladih u Općini Goražde. U našem istraživanju od ukupnog uzorka procenat nezaposlenih iznosi 13.9%. Svi ovi podaci nam govore da i Goražde prati trend visoke stope nezaposlenosti među mladima kao i susjedne općine i BiH.

U cilju prevazilaženja naprijed navedenih poteškoća i problema, predlažu se sljedeće aktivnosti:

Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi
Razvoj sposobnosti za zapošljavanje (kursevi stranih jezika, obuka za rad na računarima, edukacija iz oblasti CV, ponašanje tokom intervjua)	2010.-2015.	Općina Goražde (LER), Zavod za zapošljavanje, Biznis centar	5.000,00
Obuka mladih poduzetnika za započinjanje biznisa	2010. -2015.	Općina Goražde, odjel LER-a	5.000,00
Obuka mladih za započinjanje i vođenje vlastitog biznisa (obuka iz marketinga, finansija)	2010.-2015.	BPK Goražde, Općina Goražde, Zavod za zapošljavanje, Biznis centar	3.000,00
Davanje kredita za zapošljavanje mladih	kontinuirano	Općina Goražde-Namjenski depozit	20.000,00
UKUPNO			33.000,00 KM

OBRAZOVANJE

1. Analiza stanja

Većina mladih u Općini Goražde uključena je u sistem obrazovanja, a ono predstavlja najznačajniju društvenu oblast.

U Općini Goražde 2.479 učenika pohađa 4 osnovne škole. Srednje obrazovanje koje pohađa 1.076 učenika organizirano je u tri škole a organizovana je i dislocirana nastava Ekonomskog i Pravnog fakulteta iz Sarajeva.

Općina Goražde kroz institucionalno uređen sistem stipendiranja na godišnjoj osnovi podržava studente, a posebno one koji su u procesu sticanja diploma za deficitarna zanimanja. U Budžetu Općine Goražde za 2009. godinu predviđeno je 100.000 KM za stipendiranje 60 studenata. Visina studentske stipendije je 200 KM, koja se redovno prima 10 mjeseci i u okviru jedne školske godine. Broj općinskih stipendista koji su do danas diplomirali je 42, ukupno 20 općinskih stipendista se javilo po diplomiranju, a od toga broja 15 je našlo posao u Goraždu, 12 studenata je pred diplomskim ispitom, 15 studenata je na završnoj godini, a neki se trenutno nalaze na Zavodu za zapošljavanje.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport BPK Goražde stipendira 194 studenta. Također, Kantonalno ministarstvo za obrazovanje BPK Goražde najugorženijoj djeci u osnovnim i srednjim školama dodjeljuje besplatne knjige. Iako je ekonomska pristupačnost obrazovanju otežana, nema saznanja o djeci koja ne završavaju osnovno obrazovanje.

2. Problemi mladih

Područje osnovnog i srednjeg obrazovanja regulisano je kantonalnim zakonima, što znači da Općina ima zadatak da prati rad i analizira uspjeh u školama i da predlaže mjere za unapređenje odgojno-obrazovnog rada.

- 41% ispitanika/ispitanica smatra da je obrazovni sistem u BiH zadovoljavajući, 26% da je dobar, a 13% da je loš.
- Mladi su uključeni u reformu obrazovanja u BiH, 43% ispitanika/ispitanica smatra da bi mladi mogli biti više uključeni u reformu obrazovanja, 23% da su malo uključeni, a 18% da su dovoljno uključeni.
- 31% ispitanika/ispitanica smatra da je odnos nastavnik/profesor - učenik/student zadovoljavajući, 22% da je vrlo dobar, 17% da je odličan.

U cilju prevazilaženja naprijed navedenih poteškoća i problema, predlažu se sljedeće aktivnosti

Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne osobe/institucije	Troškovi
Stipendiranje studenata	Kontinuirano	Općina Goražde	120.000,00 KM
Sajam jezika	2010	Centar za kulturu, nevladine organizacije, škole	1.500,00 KM
Ja imam petlju da kažem	2010	Općina Goražde, nevladine organizacije, škole	2.000,00 KM
Učenička zadruga	kontinuirano	Općina Goražde, nevladine organizacije, škole	2.800,00 KM
Svi smo online	2010	Općina Goražde, nevladine organizacije, škole	4.000,00 KM
Ima knjiga za sve	2010-prvih 6 mjeseci 2011	Općina Goražde, nevladine organizacije, škole	4.000,00 KM
Profesori, ujedinite se	2010	Škole	4.000,00 KM
Svi na predavanje	2010-2012	Škole, Nevladine organizacije	6.000,00 KM
Mi dižemo grad na noge	2010	Općina Goražde, nevladine organizacije, škole	5.000,00 KM
Neformalno obrazovanje	kontinuirano	Nevladine organizacije	10.000,00 KM
Talenti na okupu	Kontinuirano	Općina Goražde, nevladine organizacije, škole	3.000,00 KM
Kod nas	2010-2011	Općina Goražde, nevladine organizacije, škole	13.000,00 KM
PVC pod , uvjet za zdrav život	2010.-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	51.736,000 KM

Opremanje kabineta namještajem	2010.- 2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	16.614,00 KM
Opremanje kabineta namještajem (klupama, stolicama, katedrama, ormarima za učila)	2010.- 2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	5.000,00 KM
Opremanje kabineta hemije	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	21.000,00 KM
Osavremenjavanje nastavnog procesa	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	4.470,00 KM
Opremanje učionica za rad po devetogodišnjem osnovnom obrazovanju	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	10.461,00 KM
Priručna biblioteka za učenike prvog i drugog razreda	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	819,00 KM
Renoviranje i adaptacije sanitarnih čvorova	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	28.051,28 KM
Opremanje učionica za učenike četvrtog razreda	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	2.640,00KM
Asfaltiranje školskog dvorišta	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	23.653,00 KM
Dogradnja kabineta - uvjet organizacije nastave	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	67.757,65 KM
Botanički vrt	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	21.000,00 KM
Obogaćivanje biblioteke - knjiga je najbolji prijatelj	2010-2011.	Javna ustanova Osnovna škola "Husein ef. Đozo" Goražde	2.000,00 KM
UKUPNO			475.932,00 KM

INFORMISANJE

1. Analiza stanja

Informisanje je veoma bitan segment u svakoj društvenoj zajednici od čijeg funkcioniranja znatno ovisi stanje članova te zajednice u političkom, ekonomskom, socijalnom i drugim pogledima važnim za njihovo raspoloženje.

Da bi se ostvario demokratski razvitak društva (društvene zajednice), potrebno je da to društvo ima istinite i svestrane informacije iz svih sfera života.

Općina Goražde nema poseban odjel za informisanje građana, a informisanje se vrši putem lokalnih sredstava informisanja – kantonalne RTV BPK Goražde, te putem web-stranice Općine Goražde i printanog medija Glas Goražda.

Svakako treba iskoristiti mogućnost pristupa lokalnim medijima za plasiranje informacija važnih za mlade.

2. Problemi mladih

Problemi mladih kao i njihove potrebe dobijene istraživanjem su sljedeće:

- Mladi nisu uključeni u društvenu zajednicu i ne učestvuju u vlasti te nisu uključeni u politička dešavanja na prostoru Općine Goražde;
- Mladi nisu uključeni u građanske inicijative i udruženja te nisu dovoljno informisani o aktivnostima na prostoru općine;
- Mladi ne posjećuju kulturne manifestacije koje se održavaju na prostoru Općine Goražde.

U cilju prevazilaženja naprijed navedenih poteškoća i problema, predlažu se sljedeće aktivnosti:

Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne osobe/institucije	Troškovi
Informisanje mladih o pitanjima za mlade putem općinskog veb sajta	kontinuirano	Općina Goražde	0,00
Mladi u televizijskoj produkciji	2010-2015	JP RTV BPK	183.170 KM
Učimo engleski jezik uz televiziju	6 mjeseci	JP RTV BPK	36.000 KM
UKUPNO			219.170,00 KM

SOCIJALNA I ZDRAVSTVENA POLITIKA

1. Analiza stanja

Oblast zdravstvene i socijalne zaštite zauzima važno mjesto u omladinskoj politici. Očuvanje zdravlja mladih predstavlja brigu svake zajednice. Velika pasivnost omladine i nemogućnost zapošljavanja utiču na povećanje poroka. Mladi su izloženi porocima (cigarete, alkohol, itd.)

Mladi ljudi danas nisu dovoljno informisani o sopstvenom psiho-fizičkom stanju jer ne postoji adekvatan sistem informisanja u ovoj oblasti koji bi bio dostupan svima. Zdravstveno obrazovanje još uvijek ne postoji u vaspitno-obrazovnom sistemu. Samim tim što ne postoji zdravstveno obrazovanje, mladi ljudi su prinuđeni da znanje stiču na razne načine koji su često neadekvatni. Prema ocjenama Doma zdravlja, zdravstvena prosvjećenost stanovništva je na niskom nivou, a 25% građana Općine Goražde nema zdravstveno osiguranje.

Centar za socijalni rad Goražde je ustanova koja rješava u prvostepenom postupku oblast socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, osnivač je Kanton. Socijalna zaštita u Općini Goražde realizira se preko Centra za socijalni rad i dijelom preko općinskih organa uprave. Centar za socijalni rad Goražde radi na provođenju više zakona i zakonskih odredaba, kao i uputstava iz oblasti socijalne politike: Zakon o socijalnoj zaštiti zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, Porodični zakon, Zakon o upravnom postupku, Krivični zakon prema maloljetnicima, Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama itd.

U okviru Centra za socijalni rad Goražde obuhvaćene su sljedeće oblasti iz socijalne zaštite:

- novčana i druga materijalna pomoć (stalne novčane pomoći, novčane naknade za pomoć i njegu od strane drugog lica i druge materijalne pomoći). Da bi se ostvarilo navedeno pravo, census primanja po članu domaćinstva ne može da prelazi 10% od prosječne plaće u kantonu, iz čega se vidi da je socijalno-ekonomska situacija loša.
- osposobljavanje za život i rad;
- smještaj u drugu porodicu;
- smještaj u ustanove socijalne zaštite;
- usluge socijalnog i drugog stručnog rada;
- kućna njega i pomoć u kući;
- vršenje starateljstva i nadzor.

Pored navedenih oblasti, u okviru Centra za socijalni rad obuhvaćene su i sljedeće oblasti: dodatak na djecu, novčana naknada majkama porodiljama, zaštita civilnih žrtava rata, zaštita neratnih invalida itd.

Ugroženu kategoriju predstavljaju i porodice bez jednog roditelja – najčešće samohrane majke, koje nisu u mogućnosti zadovoljiti ni najosnovnije potrebe svoje djece.

Materijalna neobezbjeđenost porodice dovodi do povećanja porodičnih problema, što se negativno odražava i na djecu. Pored materijalne podrške, neophodan je i stručni i savjetodavni rad sa porodicom i djecom.

Socijalna politika prema mladima prilično je nejasno i neistraženo područje i nije prioritarna za razmatranje institucijama državnog nivoa, koje mogu uticati na poboljšanje položaja mladih općenito.

2. Problemi mladih

Kako u svim općinama tako i u Općini Goražde najveći problem mladih, kada je u pitanju zdravlje, je problem konzumiranja cigareta i alkohola.

Zanemarivanje i zlostavljanje mladih je, nažalost, sve češće te se traži sveobuhvatna akcija društva i države u pružanju zaštite najnemoćnijima. Prisutnost mladih maloljetnih osoba bez pratnje odraslih u kasnim satima na ulicama grada jedna je vrsta zanemarivanja. Veoma važno je istaći da mladi vrlo rano stupaju u seksualni odnos, a da pri tome ne koriste nikakva zaštitna sredstva, te zbog toga nastaju problemi koji za sobom povlače pojavu neželjene trudnoće, abortusa, spolono prenosnih bolesti itd.

Mladi se vrlo malo brinu za svoje zdravlje i nezdravo se hrane, a vrlo malo se bave sportom i fizičkim aktivnostima.

Veliki broj mladih veoma malo posjećuju stomatologa, tako da imamo pojavu karijesa kao prijeteće bolesti mladih. S toga ističemo da bi se ovi problemi mladih trebali početi hitno rješavati uključujući prije svega porodicu, škole, javne ustanove, inspekciju i policiju, javne medije, a sve u cilju spriječavanja poroka i boljeg zdravlja mladih.

Osim naprijed navedenih problema, možemo izdvojiti i sljedeće probleme:

1. Narušena je porodična dinamika te tradicionalna struktura porodice: roditelji su prezaposleni ili se nedovoljno bave svojom djecom. Izostaje potrebna podrška porodice kao osnovne ćelije društva. Uloga porodice, kao izvorne ljudske zajednice, danas je zbog navedenih primjera bitno drukčija, te ona teže funkcionira i češće zakazuje u svojim zadacima. Takva porodica stvara mlade s problemima, mlade koji izlaz traže u neformalnim društvenim skupinama vršnjaka ili odraslih s rizičnim ponašanjem te prekomjerno piju alkoholna pića, zapadaju u ovisnost o psihoaktivnim supstancama, kriminal, prostituciju.
2. Socijalni urbani rizici učestaliji su, npr.: zloupotreba droga i alkohola (50 % mladih koristi cigarete, 50% konzumira alkohol), loš uticaj vršnjaka, velika ponuda zabave (20% ispitanih posjećuje kladionice, 70.5% posjećuje kafiće), a vrlo je mala ponuda obrazovnih i kulturnih sadržaja. Prekomjerno konzumiranje alkoholnih pića i uzimanje opojnih droga, kao izraz bijega iz stvarnosti i društvenih poteškoća, karakteristično je za naše društvo i današnju civilizaciju.
3. Društveno neprihvatljivi oblici ponašanja – **delinkvencija**, nasilje među mladima, agresivnost i sl.
4. Neorganizirano korištenje slobodnog vremena: mladi nemaju načina, ali ni ideja kako da organiziraju svoje slobodno vrijeme, nema udruženja mladih koja bi mogla pomoći u tome (82% ispitanika/ispitanica provodi svoje vrijeme pred TV-om).
5. Problemi vezani za obrazovanje, sve je više mladih koji ne završavaju osnovne i srednje škole, što ih isključuje iz aktivnih skupina društva.
6. Izvor problema može se tražiti i u rezultatima istraživanja koji govore da su kod 23% ispitanih mladih nezaposlena oba roditelja, zatim kod 46% ispitanika/ispitanica zaposlen je samo otac, a kod 15% samo majka. Kod 16% njih zaposlena su oba roditelja, a kod 23% oba roditelja su nezaposlena.

Kako se vidi, mladi su, gledano u cjelini, u vrlo nepovoljnom društveno-ekonomskom položaju u odnosu na druge skupine i većinom potpuno ili djelimično ovise o roditeljima, odnosno porodici. Problem se usložnjava ukoliko nestane porodične podrške ili ta podrška oslabi do te

mjere da mladi žive pored roditelja, a ne sa njima, te postaju prepušteni sami sebi i kao takvi često postaju „problem“ ne samo porodice već i društva. Primjer za to je delinkvencija. Poteškoće vezane za konzumiranje alkoholnih pića i zloupotrebu droga predstavljaju transkulturalni fenomen i to je jedan od gotovo nerješivih problema. Po posljedicama koje uzrokuje pojedincu, porodici i zajednici, smatra se jednom od najtežih sociopatoloških pojava današnjice.

Kroz različite oblike savjetovanja i informiranja mladih i njihovih porodica dobijamo višestruku korist, a da bismo to proveli, potrebna je maksimalna podrška općinskih struktura vlasti, obrazovnih institucija općine, te svakako aktivno sudjelovanje mladih i roditelja u prihvaćanju ponuđenih prijedloga, savjeta i sugestija.

U cilju prevazilaženja naprijed navedenih poteškoća i problema, predlažu se sljedeće aktivnosti:

Naziv projekta	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije/osobe	Troškovi
Program edukacije mladih o reproduktivnom zdravlju: (Edukacija mladih o glavnim karakterisitikama, načinu prenošenja i zaštiti od HIVA-a)	- prva faza septembar 2010. - druga faza decembar 2010. -treća faza prva polovina januara 2011. godine	-JU Dom zdravalja “Dr. Isak Samokovlija” Goražde (Dr. Edin Čengić) -Druge institucije koje će biti uključene u samu realizaciju projekata i NVO	10.990,00 KM
Program edukacije o prevenciji PAS-a, alkoholizma i pušenja (Prevenција alkoholizma)	-izvođenja projekta u periodu setembar 2010. do septembra 2011. god.	-JU Dom zdravalja “Dr. Isak Samokovlija” Goražde -koordinator: Dženana Kunovac, dipl. psiholog, Centar za mentalno zdravlje	10.350,00 KM
Projekat stomatološke zaštite djece BPK Goražde	Realizacija projekta kontinuirano	-JU Dom zdravalja “Dr. Isak Samokovlija” Goražde (Dr. Amina Mulaosmanović) - osnovne škole na području Općine - NVO -omladinska udruženja	12.280,00 KM

<p>Prevenција deformiteta kičmenog uba i stopala kod adolescenata</p>	<p>Početak realizacije projekta u 2010. god i trajanje naredne četiri godine</p>	<p>J.U. Dom zdravalja "Dr. Isak Samokovlija" Goražde</p> <p>-koordinator: prim. dr. Sabina Gušo</p> <p>- osnovne škole na području Općine</p> <p>- NVO</p> <p>-omladinska udruženja</p> <p>-Ministarstvo za obrazovanje BPK Goražde</p>	<p>9.500,00 KM</p>
<p>Nenasilna komunikacija, mirno rješavanje konflikata</p>	<p>2010 - 2011</p>	<p>Nevladine organizacije, Ministarstvo za obrazovanje BPK</p>	<p>6.000,00 KM</p>
<p>UKUPNO</p>			<p>48.120,00KM</p>

SPORT

1. Analiza stanja

Sport zauzima važno mjesto u psiho-fizičkom razvoju ličnosti. Podaci iz istraživanja o problemima i potrebama mladih Općine Goražde ukazuju na to da sport u životu mladih u našoj općini zauzima značajno mjesto. Općina Goražde izdvaja značajna sredstva za razvoj sporta, što doprinosi njegovoj promociji i masovnosti.

Mjesto većine sportskih dešavanja i aktivnosti na području općine jeste Gradska dvorana. Pored Gradske sportske dvorane, mladi sportisti Goražda koriste i Sportski centar "Goražde" u okviru kojeg se nalazi Gradski stadion, koji koristi FK "Goražde". Na području Općine Goražde djeluje veliki broj sportskih klubova, čiji su članovi mladi, koji postižu zavidne rezultate (rukomet, karate, fudbal, košarka, kajakaši, odbojka, šah). Po rezultatima su najzapaženiji rukometaši i rukometašice, karataši i šahisti.

2.Problemi mladih

Kada je u pitanju sport kao važan segment u razvoju i životu mladih ljudi, rezultati istraživanja nam pokazuju da se najveći procenat mladih (25.3%) uglavnom slaže sa tvrdnjom da na teritoriji Općine Goražde postoji dovoljan broj objekata i sportskih organizacija koje pružaju mogućnost mladima da se rekreativno bave sportom, dok se 18.4% u potpunosti ne slaže sa ovom tvrdnjom. 31.6% mladih je odgovorilo da se bavi sportom i informiše o sportskim aktivnostima u svom gradu, dok je 23.2% mladih odgovorilo da se ne bave sportom.

U cilju prevazilaženja naprijed navedenih poteškoća i problema, predlažu se sljedeće aktivnosti:

Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne osobe/institucije	Troškovi
Podrška projektima iz oblasti sporta	Kontinuirano	Općina Goražde	100.000,00 KM
Informisanje učenika osnovnih i srednjih škola o potrebi bavljenja sportom	Kontinuirano	Sportski savez , Ministarstvo sporta , osnovne i srednje škole	25.000,00 KM
Međunarodna kulturno-sportska manifestacija "Igre na žanju Goražde"	2010 - 2014	J.P. RTV BPK	117.900,00 KM
UKUPNO			392.900,00 KM

KULTURA

1.Analiza stanja

Kulturni život mladih u Općini Goražde odvija se uglavnom u okviru J.U. Centar za kulturu Goražde, čiji je osnivač Općina Goražde. Pri Centru za kulturu trenutno djeluju KUD Ansambli narodnih igara i pjesama i sekcije (literarna, likovna, muzička, pozorišna), koje okupljaju veliki broj mladih sa područja Općine Goražde. U okviru ove ustanove nalazi se i Gradska biblioteka, koja u svom fondu ima 27.000,00 knjiga. U okviru Centra za kulturu djeluje i Omladinski centar izgrađen u sklopu GAP projekta, a koji još uvijek nije aktiviran u punom kapacitetu. U sklopu Omladinskog centra stvoreni su uvjeti za pokretanje kurseva stranih jezika (osiguran fonolaboratorij), informatike, debatnih klubova, koncerata, susreta mladih, pjesničkih večeri.

Gradska Art Galerija, koja se nalazi pod ingerencijom Općine Goražde, također, je mjesto gdje mladi mogu organizirati ili pogledati izložbu, jer galerija raspolaže bogatim fondom umjetničkih djela, koja su nastajala u okviru Internacionalne kulturne manifestacije „Festival prijateljstva“ u proteklih 5. (pet) internacionalnih likovnih kolonija pod nazivom „Boje prijateljstva“.

Kulturni život u Goraždu posebno je bogat u mjesecu augustu za vrijeme održavanja Internacionalnog „Festivala prijateljstva“, koji traje 10. dana i u kojem učestvuje veliki broj umjetnika iz Evrope i svijeta.

Kad su u pitanju finansijska izdavanja za kulturu, Općina Goražde, pored granta za sport i kulturu, svake godine u Budžetu planira grant za J.U.Centar za kulturu.

2.Problemi mladih

Od ukupnog broja ispitanika/ispitanica njih 26.4% se uglavnom ne slaže sa tvrdnjom da na teritoriji Općine Goražde ima dovoljno kulturnih dešavanja atraktivnih mladim ljudima, dok se 20.0% uglavnom slaže sa ovom tvrdnjom. Od ukupnog broja ispitanika/ispitanica njih 30.8% je dalo odgovor da su neodlučni o tome da li Općina Goražde podstiče kulturno i kreativno stvaralaštvo mladih, dok se 27.8% uglavnom ne slaže da Općina Goražde podstiče kulturno i kreativno stvaralaštvo mladih. Od ukupnog broja ispitanika/ispitanica 25.1% mladih se uglavnom slaže da često pojećuju pozorište, izložbe i muzeje u Goraždu. Uzevši u obzir ove podatke, preporuka bi bila da Općina Goražde treba malo više da podstiče kulturno stvaralaštvo i kulturna dešavanja za mlade i da više informiše mlade o postojećim kulturnim sadržajima. Kultura mladih jedan je od osnovnih elemenata identiteta mladih i posebno važno područje njihove afirmacije, komunikacije i stila života.

U cilju prevazilaženja naprijed navedenih poteškoća i problema, predlažu se sljedeće aktivnosti:

Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne osobe/institucije	Troškovi
Podrška projektima iz oblasti kulture	Kontinuirano	Općina Goražde Centar za kulturu	50.000,00 KM
Lijepa riječ	kontinuirano	Centar za kulturu, nevladine organizacije, škole	2.500,00 KM
Goražde, grad teatra	kontinuirano	Centar za kulturu nevladine organizacije, škole	6.000,00 KM
Festival dramskog stvaralaštva	kontinuirano	Centar za kulturu nevladine organizacije, škole	6.000,00 KM
UKUPNO			64.500,00 KM

AKCIONI PLAN ZA REALIZACIJU STRATEGIJE

Dio koji slijedi jeste tabelarni prikaz razrađenih projektnih aktivnosti (akcioni plan) za period 2010.-2015. sa usaglašenom nomenklaturom Strategije razvoja Općine Goražde sa aktivnostima, odgovornim institucijama i troškovima.

PROGRAM RADA ZA 2010. GODINU

Razvojni cilj 1: Unaprijediti kvalitet usluga i efikasnost javne uprave te uz učešće građana ojačati kapacitete za partnersko djelovanje i upravljanje lokalnim razvojem			
Usaglašenost sa razvojnim ciljem br.	Aktivnost /mjera/projekat	Odgovorne institucije	Ukupna vrijednost projekta
1.1.2	Objavljivanje konkursa za dodjelu studenskih kredita i dodjela istih	Općina Goražde	100.000,00 KM
Razvojni cilj 2: Povećati stopu zaposlenosti razvojem poduzetništva, privlačenjem novih investicija, iskorištavanjem prirodnih resursa te stimuliranjem razvoja poljoprivrede, seoskog i izletničkog turizma			
Tema: Podsticaj i stimulacija svih oblika zapošljavanja, samozapošljavanja i poduzetništva mladih na području Općine Goražde			
2.1	Razvoj sposobnosti za zapošljavanje (kursevi stranih jezika, obuka za rad na računaru, edukacija iz oblasti CV, ponašanje tokom intervjuja)	Općina Goražde (LER), Zavod za zapošljavanje, Biznis centar	5.000,00 KM
2.2	Davanje kredita za zapošljavanje mladih	Općina Goražde – namjenski depozit	20.000,00 KM
2.3	Obuka mladih poduzetnika za započinjanje biznisa	Općina Goražde (LER)	5.000,00 KM

Razvojni cilj 3: Osigurati pristup kvalitetnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti za sve stanovnike Općine, posebno ruralno stanovništvo i ranjive grupe

Tema: Edukacija mladih u socio-zdravstvenom sektoru

Tema: Zdravlje, prevencija i promocija zdravih stilova života

3.1.	Program edukacije mladih o reproduktivnom zdravlju (“Edukacija mladih o glavnim karakteristikama, načinu prenošenja i zaštiti od HIV-a”)	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, NVO mladih i druge institucije	10.990,00 KM
3.1.1	Program edukacije o prevenciji PAS-a (psihoaktivnih supstanci), alkoholizma i pušenja (“Prevencija alkoholizma”)	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, Centar za mentalno zdravlje	10.350,00 KM
3.1.	“Projekat stomatološke zaštite djece BPK Goražde”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih	12.280,00 KM
3.1	“Prevencija deformiteta kičmenog stuba i stopala kod adolescenata”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih, Ministarstvo za obrazovanje BPK	9.500,00 KM
3.1.	Nenasilna komunikacija, mirno rješavanje konflikta	Nevladine organizacije, Ministarstvo za obrazovanje BPK	6.000,00 KM

Razvojni cilj 4: Unaprijediti kvalitet i osigurati jednak pristup obrazovanju za svu djecu te omogućiti daljnji razvoj kulturnog i sportskog života

Tema: Motivacija, obrazovanje i podrška mladima za aktivno učestvovanje u društvu

Jačanje kapaciteta mladih kroz Vijeća učenika i omladinska udruženja

Podrška projektima edukacije iz oblasti elektronskog opismenjavanja i učenja stranih jezika

Povećanje stepena inkluzivnosti u obrazovnim ustanovama, te podizanje svijesti građana o važnosti inkluzivnog obrazovanja, s akcentom na djecu predškolskog i školskog obrazovanja

Tema: Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti sporta Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u sportske aktivnosti			
Tema: Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti kulture Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u oblasti kulture			
Tema: Promocija i afirmacija amaterskog stvaralaštva i izdavaštva mladih na području Općine Goražde			
Tema: Podrška projektima koji će afirmisati učešće mladih u printanim i elektronskim medijima i drugim vrstama publikacija			
4.2	Sajam jezika	Centar za kulturu, NVO, škole	1.500,00 KM
4.2	Ja imam petlju da kažem	Općina Goražde, NVO, škole	2.000,00 KM
4.2	Učenička zadruga	Općina Goražde, NVO, škole	2.800,00 KM
4.2	Svi smo online	Općina Goražde, NVO, škole	4.000,00 KM
4.2	Ima knjiga za sve	Općina Goražde, NVO, škole	4.000,00 KM
4.2	Profesori, ujedinite se	Općina Goražde, NVO, škole	4.000,00 KM
4.2	Mi dižemo grad na noge	Općina Goražde, NVO, škole	50.000,00 KM
4.2	Svi na predavanja	Škole, NVO	6.000,00 KM
4.2	Neformalno obrazovanje	NVO	10.000,00 KM
4.2	Talenti na okupu	Općina Goražde, NVO, škole	3.000,00 KM
4.2	Kod nas	Općina Goražde, NVO, škole	13.000,00 KM
4.2	Informisanje mladih o pitanjima za mlade putem općinskog veb sajta	Općina Goražde	0,00 KM
4.2	Mladi u televizijskoj produkciji	JP RTV BPK Goražde	183.170,00 KM
4.2	Učimo engleski jezik uz televiziju	JP RTV BPK Goražde	36.000,00 KM
4.2	PVC poduvjet za zdrav život	JU OŠ "Husien ef. Đozo" Goražde	51.736,00 KM
4.2	Opremanje kabineta namještajem	JU OŠ "Husien ef. Đozo" Goražde	16.614,00 KM
4.2	Opremanje kabineta namještajem (klupe, stolice, katedre, ormari za učila)	JU OŠ "Husien ef. Đozo" Goražde	5.000,00 KM
4.2	Opremanje kabineta hemije	JU OŠ "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	21.000,00 KM

4.2	Osavremenjavanje nastavnog procesa	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	4.470,00 KM
4.2	Opremanje učionica za rad po devetogodišnjem osnovnom obrazovanju	JU OŠ "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	10.461,00 KM
4.2	Priručna biblioteka za učenike prvog i drugog razreda	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	819,00 KM
4.2	Renoviranje i adaptacija sanitarnih čvorova	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	28.051,28 KM
4.5	Opremanje učionica za učenike četvrtog razreda	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	2.640,00 KM
4.5	Asfaltiranje školskog dvorišta	JU OŠ "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	23.6353,00 KM
4.5	Dogradnja kabineta – uvjet organizacije nastave	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	67.757,65 KM
4.5.	Botanički vrt	JU OŠ "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	21.000,00 KM
4.5	Obogaćivanje biblioteke – knjiga je najbolji prijatelj	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	2.000,00 KM
4.5	Informisanje učenika osnovnih i srednjih škola o potrebi bavljenja sportom	Sportski savez , Ministarstvo sporta , osnovne i srednje škole	25.000,00 KM
4.5	Međunarodna kulturno-sportska manifestacija "Igre na Žanju Goražde"	JP RTV BPK Goražde	117.900,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti sporta	Općina Goražde	100.000,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti kulture	Općina Goražde, Centar za kulturu	50.000,00 KM
4.5.	Lijepa riječ	Centar za kulturu, NVO, škole	2.500,00 KM
4.5	Goražde, grad teatra	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM
4.5	Festival dramskog stvaralaštva	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM

PROGRAM RADA ZA 2011. GODINU

Razvojni cilj 1: <i>Unaprijediti kvalitet usluga i efikasnost javne uprave te uz učešće građana ojačati kapacitete za partnersko djelovanje i upravljanje lokalnim razvojem</i>			
Usaglašenost sa razvojnim ciljem br.	Aktivnost /mjera/projekat	Odgovorne institucije	Ukupna vrijednost projekta
1.1.2	Objavljivanje konkursa za dodjelu studenskih kredita i dodjela istih	Općina Goražde	120.000,00 KM
Razvojni cilj 2: <i>Povećati stopu zaposlenosti razvojem poduzetništva, privlačenjem novih investicija, iskorištavanjem prirodnih resursa te stimuliranjem razvoja poljoprivrede, seoskog i izletničkog turizma</i>			
Tema: <i>Podsticaj i stimulacija svih oblika zapošljavanja, samozapošljavanja i poduzetništva mladih na području Općine Goražde</i>			
2.1	Obuka mladih poduzetnika za započinjanje biznisa	Općina Goražde (LER)	5.000,00 KM
2.1	Razvoj sposobnosti za zapošljavanje (kursevi stranih jezika, obuka za rad na računaru, edukacija iz oblasti CV, ponašanje tokom intervjuja)	Općina Goražde (LER), Zavod za zapošljavanje, Biznis centar	5.000,00 KM
2.1	Davanje kredita za zapošljavanje mladih	Općina Goražde – namjenski depozit	20.000,00 KM

Razvojni cilj 3: Osigurati pristup kvalitetnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti za sve stanovnike Općine, posebno ruralno stanovništvo i ranjive grupe

Tema: Edukacija mladih u socio-zdravstvenom sektoru

Tema: Zdravlje, prevencija i promocija zdravih stilova života

3.1.	Program edukacije mladih o reproduktivnom zdravlju (“Edukacija mladih o glavnim karakteristikama, načinu prenošenja i zaštiti od HIV-a”)	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, NVO mladih i druge institucije	10.990,00 KM
3.1.1	Program edukacije o prevenciji PAS-a (psihoaktivnih supstanci), alkoholizma i pušenja (“Prevencija alkoholizma”)	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, Centar za mentalno zdravlje	10.350,00 KM
3.1.	“Projekat stomatološke zaštite djece BPK Goražde”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih	12.280,00 KM
3.1	“Prevencija deformiteta kičmenog stuba i stopala kod adolescenata”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih, Ministarstvo za obrazovanje BPK	9.500,00 KM
3.1.	Nenasilna komunikacija, mirno rješavanje konflikta	NVO, Ministarstvo za obrazovanje BPK	6.000,00 KM

Razvojni cilj 4: Unaprijediti kvalitet i osigurati jednak pristup obrazovanju za svu djecu te omogućiti daljnji razvoj kulturnog i sportskog života

Tema: Motivacija, obrazovanje i podrška mladima za aktivno učestvovanje u društvu

Jačanje kapaciteta mladih kroz Vijeća učenika i omladinska udruženja

Podrška projektima edukacije iz oblasti elektronskog opismenjavanja i učenja stranih jezika

Povećanje stepena inkluzivnosti u obrazovnim ustanovama, te podizanje svijesti građana o važnosti inkluzivnog obrazovanja, s akcentom na djecu predškolskog i školskog obrazovanja

Tema: Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti sporta
Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u sportske aktivnosti

Tema: Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti kulture
Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u oblasti kulture

Tema: Promocija i afirmacija amaterskog stvaralaštva i izdavaštva mladih na području Općine Goražde

Tema: Podrška projektima koji će afirmisati učešće mladih u printanim i elektronskim medijima i drugim vrstama publikacija

4.2	Učenička zadruga	Općina Goražde, NVO, škole	2.800,00 KM
4.2	Ima knjiga za sve	Općina Goražde, NVO, škole	4.000,00 KM
4.2	Svi na predavanja	Općina Goražde, NVO, škole	6.000,00 KM
4.2	Neformalno obrazovanje	Općina Goražde, NVO, škole	10.000,00 KM
4.2	Talenti na okupu	Općina Goražde, NVO, škole	3.000,00 KM
4.2	Kod nas	Nevladine organizacije	13.000,00 KM
4.2	Informisanje mladih o pitanjima za mlade putem općinskog web sajta	Općina Goražde, NVO, škole	0,00 KM
4.2	Mladi u televizijskoj produkciji	JP RTV BPK Goražde	183.170,00 KM
4.2	PVC poduvjet za zdrav život	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	51.736,00 KM
4.2	Opremanje kabineta namještajem	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	16.614,00 KM
4.2	Opremanje kabineta namještajem (klupe, stolice, katedre, ormari za učila)	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	5.000,00 KM
4.2	Opremanje kabineta hemije	JU OŠ "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	21.000,00 KM
4.2	Osavremenjavanje nastavnog procesa	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	4.470,00 KM
4.2	Opremanje učionica za rad po devetogodišnjem osnovnom obrazovanju	JU OŠ "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	10.461,00 KM
4.2	Priručna biblioteka za učenike prvog i drugog razreda	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	819,00 KM
4.2	Renoviranje i adaptacija sanitarnih čvorova	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	28.051,28 KM
4.5	Opremanje učionica za učenike četvrtog razreda	JU OŠ "Husien ef. Dozo" Goražde	2.640,00 KM

4.5	Asfaltiranje školskog dvorišta	JU OŠ "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	23.6353,00 KM
4.5	Dogradnja kabineta – uvjet organizacije nastave	JU OŠ "Husien ef. Đozo" Goražde	67.757,65 KM
4.5.	Botanički vrt	JU OŠ "Fahrudin Fahro Baščelija" Goražde	21.000,00 KM
4.5	Obogaćivanje biblioteke – knjiga je najbolji prijatelj	JU OŠ "Husien ef. Đozo" Goražde	2.000,00 KM
4.5	Informisanje učenika osnovnih i srednjih škola o potrebi bavljenja sportom	Sportski savez , Ministarstvo sporta , osnovne i srednje škole	25.000,00 KM
4.5	Međunarodna kulturno-sportska manifestacija "Igre na Žanju Goražde"	JP RTV BPK Goražde	117.900,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti sporta	Općina Goražde	100.000,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti kulture	Općina Goražde, Centar za kulturu	50.000,00 KM
4.5.	Lijepa riječ	Centar za kulturu, NVO, škole	2.500,00 KM
4.5	Goražde, grad teatra	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM
4.5	Festival dramskog stvaralaštva	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM

PROGRAM RADA ZA 2012. GODINU

Razvojni cilj 1: <i>Unaprijediti kvalitet usluga i efikasnost javne uprave te uz učešće građana ojačati kapacitete za partnersko djelovanje i upravljanje lokalnim razvojem</i>			
Usaglašenost sa razvojnim ciljem br.	Aktivnost /mjera/projekat	Odgovorne institucije	Ukupna vrijednost projekta
1.1.2	Objavljivanje konkursa za dodjelu studenskih kredita i dodjela istih	Općina Goražde	120.000,00 KM
Razvojni cilj 2: <i>Povećati stopu zaposlenosti razvojem poduzetništva, privlačenjem novih investicija, iskorištavanjem prirodnih resursa te stimuliranjem razvoja poljoprivrede, seoskog i izletničkog turizma</i>			
Tema: <i>Podsticaj i stimulacija svih oblika zapošljavanja, samozapošljavanja i poduzetništva mladih na području Općine Goražde</i>			
2.1	Obuka mladih poduzetnika za započinjanje biznisa	Općina Goražde (LER)	5.000,00 KM
2.1	Razvoj sposobnosti za zapošljavanje (kursevi stranih jezika, obuka za rad na računaru, edukacija iz oblasti CV, ponašanje tokom intervjua)	Općina Goražde (LER), Zavod za zapošljavanje, Biznis centar	5.000,00 KM
2.1	Davanje kredita za zapošljavanje mladih	Općina Goražde – namjenski depozit	20.000,00 KM
2.1	Obuka mladih poduzetnika za započinjanje biznisa	Općina Goražde (LER)	5.000,00 KM

<p>Razvojni cilj 3: <i>Osigurati pristup kvalitetnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti za sve stanovnike Općine, posebno ruralno stanovništvo i ranjive grupe</i></p> <p>Tema: <i>Edukacija mladih u socio-zdravstvenom sektoru</i> Tema: <i>Zdravlje, prevencija i promocija zdravih stilova života</i></p>			
3.1.	“Projekat stomatološke zaštite djece BPK Goražde”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih	12.280,00 KM
3.1	“Prevenција deformiteta kičmenog stuba i stopala kod adolescenata”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih, Ministarstvo za obrazovanje BPK	9.500,00 KM
<p>Razvojni cilj 4: <i>Unaprijediti kvalitet i osigurati jednak pristup obrazovanju za svu djecu te omogućiti daljnji razvoj kulturnog i sportskog života</i></p> <p>Tema: <i>Motivacija, obrazovanje i podrška mladima za aktivno učestvovanje u društvu</i> <i>Jačanje kapaciteta mladih kroz Vijeća učenika i omladinska udruženja</i> <i>Podrška projektima edukacije iz oblasti elektronskog opismenjavanja i učenja stranih jezika</i> <i>Povećanje stepena inkluzivnosti u obrazovnim ustanovama, te podizanje svijesti građana o važnosti inkluzivnog obrazovanja, s akcentom na djecu predškolskog i školskog obrazovanja</i></p> <p>Tema: <i>Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti sporta</i> <i>Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u sportske aktivnosti</i></p> <p>Tema: <i>Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti kulture</i> <i>Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u oblasti kulture</i></p> <p>Tema: <i>Promocija i afirmacija amaterskog stvaralaštva i izdavaštva mladih na području Općine Goražde</i></p>			

Tema: Podrška projektima koji će afirmisati učešće mladih u printanim i elektronskim medijima i drugim vrstama publikacija			
4.2	Učenička zadruga	Općina Goražde, NVO, škole	2.800,00 KM
4.2	Svi na predavanja	Općina Goražde, NVO, škole	6.000,00 KM
4.2	Neformalno obrazovanje	NVO	10.000,00 KM
4.2	Talenti na okupu	Općina Goražde, NVO, škole	3.000,00 KM
4.2	Informisanje mladih o pitanjima za mlade putem općinskog veb sajta	Općina Goražde	0,00 KM
4.2	Mladi u televizijskoj produkciji	JP RTV BPK Goražde	183.170,00 KM
4.5	Informisanje učenika osnovnih i srednjih škola o potrebi bavljenja sportom	Sportski savez , Ministarstvo sporta , osnovne i srednje škole	25.000,00 KM
4.5	Međunarodna kulturno-sportska manifestacija “Igre na Žanju Goražde”	JP RTV BPK Goražde	117.900,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti kulture	Općina Goražde, Centar za kulturu	50.000,00 KM
4.5.	Lijepa riječ	Centar za kulturu, NVO, škole	2.500,00 KM
4.5	Goražde, grad teatra	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM
4.5	Festival dramskog stvaralaštva	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM

PROGRAM RADA ZA 2013. GODINU

Razvojni cilj 1: Unaprijediti kvalitet usluga i efikasnost javne uprave te uz učešće građana ojačati kapacitete za partnersko djelovanje i upravljanje lokalnim razvojem			
Usaglašenost sa razvojnim ciljem br.	Aktivnost /mjera/projekat	Odgovorne institucije	Ukupna vrijednost projekta
1.1.2	Objavljivanje konkursa za dodjelu studenskih kredita i dodjela istih	Općina Goražde	120.000,00 KM

<p>Razvojni cilj 2: <i>Povećati stopu zaposlenosti razvojem poduzetništva, privlačenjem novih investicija, iskorištavanjem prirodnih resursa te stimuliranjem razvoja poljoprivrede, seoskog i izletničkog turizma</i></p> <p>Tema: <i>Podsticaj i stimulacija svih oblika zapošljavanja, samozapošljavanja i poduzetništva mladih na području Općine Goražde</i></p>			
2.1	Obuka mladih poduzetnika za započinjanje biznisa	Općina Goražde (LER)	5.000,00 KM
2.1	Razvoj sposobnosti za zapošljavanje (kursevi stranih jezika, obuka za rad na računaru, edukacija iz oblasti CV, ponašanje tokom intervjua)	Općina Goražde (LER), Zavod za zapošljavanje, Biznis centar	5.000,00 KM
2.1	Davanje kredita za zapošljavanje mladih	Općina Goražde – namjenski depozit	20.000,00 KM
<p>Razvojni cilj 3: <i>Osigurati pristup kvalitetnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti za sve stanovnike Općine, posebno ruralno stanovništvo i ranjive grupe</i></p> <p>Tema: <i>Edukacija mladih u socio-zdravstvenom sektoru</i> Tema: <i>Zdravlje, prevencija i promocija zdravih stilova života</i></p>			
3.1.	“Projekat stomatološke zaštite djece BPK Goražde”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih	12.280,00 KM
3.1	“Prevencija deformiteta kičmenog stuba i stopala kod adolescenata”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih, Ministarstvo za obrazovanje BPK	9.500,00 KM

Razvojni cilj 4: Unaprijediti kvalitet i osigurati jednak pristup obrazovanju za svu djecu te omogućiti daljnji razvoj kulturnog i sportskog života			
4.2	Učenička zadruga	Općina Goražde, NVO, škole	2.800,00 KM
4.2	Neformalno obrazovanje	NVO	10.000,00 KM
4.2	Talenti na okupu	Općina Goražde, NVO, škole	3.000,00 KM
4.2	Informisanje mladih o pitanjima za mlade putem općinskog veb sajta	Općina Goražde	0,00 KM
4.2	Mladi u televizijskoj produkciji	JP RTV BPK Goražde	183.170,00 KM
4.5	Informisanje učenika osnovnih i srednjih škola o potrebi bavljenja sportom	Sportski savez , Ministarstvo sporta , osnovne i srednje škole	25.000,00 KM
4.5	Međunarodna kulturno-sportska manifestacija “Igre na Žanju” Goražde	JP RTV BPK Goražde	117.900,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti sporta	Općina Goražde	100.000,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti kulture	Općina Goražde, Centar za kulturu	50.000,00 KM
4.5.	Lijepa riječ	Centar za kulturu, NVO, škole	2.500,00 KM
4.5	Goražde, grad teatra	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM
4.5	Festival dramskog stvaralaštva	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM

PROGRAM RADA ZA 2014. GODINU

Razvojni cilj 1: <i>Unaprijediti kvalitet usluga i efikasnost javne uprave te uz učešće građana ojačati kapacitete za partnersko djelovanje i upravljanje lokalnim razvojem</i>			
Usaglašenost sa razvojnim ciljem br.	Aktivnost /mjera/projekat	Odgovorne institucije	Ukupna vrijednost projekta
1.1.2	Objavljivanje konkursa za dodjelu studenskih kredita i dodjela istih	Općina Goražde	120.000,00 KM
Razvojni cilj 2: <i>Povećati stopu zaposlenosti razvojem poduzetništva, privlačenjem novih investicija, iskorištavanjem prirodnih resursa te stimuliranjem razvoja poljoprivrede, seoskog i izletničkog turizma</i> Tema: <i>Podsticaj i stimulacija svih oblika zapošljavanja, samozapošljavanja i poduzetništva mladih na području Općine Goražde</i>			
2.1	Obuka mladih poduzetnika za započinjanje biznisa	Općina Goražde (LER)	5.000,00 KM
2.1	Razvoj sposobnosti za zapošljavanje (kursevi stranih jezika, obuka za rad na računaru, edukacija iz oblasti CV, ponašanje tokom intervjua)	Općina Goražde (LER), Zavod za zapošljavanje, Biznis centar	5.000,00 KM
2.1	Davanje kredita za zapošljavanje mladih	Općina Goražde – namjenski depozit	20.000,00 KM
Razvojni cilj 3: <i>Osigurati pristup kvalitetnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti za sve stanovnike Općine, posebno ruralno stanovništvo i ranjive grupe</i>			

Tema: <i>Edukacija mladih u socio-zdravstvenom sektoru</i> Tema: <i>Zdravlje, prevencija i promocija zdravih stilova života</i>			
3.1.	“Projekat stomatološke zaštite djece BPK Goražde”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih	12.280,00 KM
3.1	“Prevencija deformiteta kičmenog stuba i stopala kod adolescenata”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih, Ministarstvo za obrazovanje BPK	9.500,00 KM
Razvojni cilj 4: <i>Unaprijediti kvalitet i osigurati jednak pristup obrazovanju za svu djecu te omogućiti</i> Tema: <i>Motivacija, obrazovanje i podrška mladima za aktivno učestvovanje u društvu</i> <i>Jačanje kapaciteta mladih kroz Vijeća učenika i omladinska udruženja</i> <i>Podrška projektima edukacije iz oblasti elektronskog opismenjavanja i učenja stranih jezika</i> <i>Povećanje stepena inkluzivnosti u obrazovnim ustanovama, te podizanje svijesti građana o važnosti inkluzivnog obrazovanja, s akcentom na djecu predškolskog i školskog obrazovanja</i> Tema: <i>Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti sporta</i> <i>Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u sportske aktivnosti</i> Tema: <i>Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti kulture</i> <i>Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u oblasti kulture</i> Tema: <i>Promocija i afirmacija amaterskog stvaralaštva i izdavaštva mladih na području Općine Goražde</i> Tema: <i>Podrška projektima koji će afirmisati učešće mladih u printanim i elektronskim medijima i drugim vrstama publikacija daljnji razvoj kulturnog i sportskog života</i>			
4.2	Učenička zadruga	Općina Goražde, NVO, škole	2.800,00 KM
4.2	Neformalno obrazovanje	NVO	10.000,00 KM

4.2	Talenti na okupu	Općina Goražde, NVO, škole	3.000,00 KM
4.2	Informisanje mladih o pitanjima za mlade putem općinskog veb sajta	Općina Goražde	0,00 KM
4.2	Mladi u televizijskoj produkciji	JP RTV BPK Goražde	183.170,00 KM
4.5	Informisanje učenika osnovnih i srednjih škola o potrebi bavljenja sportom	Sportski savez , Ministarstvo sporta , osnovne i srednje škole	25.000,00 KM
4.5	Međunarodna kulturno-sportska manifestacija "Igre na Žanju Goražde"	JP RTV BPK Goražde	117.900,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti sporta	Općina Goražde	100.000,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti kulture	Općina Goražde, Centar za kulturu	50.000,00 KM
4.5.	Lijepa riječ	Centar za kulturu, NVO, škole	2.500,00 KM
4.5	Goražde, grad teatra	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM
4.5	Festival dramskog stvaralaštva	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM

PROGRAM RADA ZA 2015. GODINU

Razvojni cilj 1: <i>Unaprijediti kvalitet usluga i efikasnost javne uprave te uz učešće građana ojačati kapacitete za partnersko djelovanje i upravljanje lokalnim razvojem</i>			
Usaglašenost sa razvojnim ciljem br.	Aktivnost /mjera/projekat	Odgovorne institucije	Ukupna vrijednost projekta
1.1.2	Objavljivanje konkursa za dodjelu studenskih kredita i dodjela istih	Općina Goražde	120.000,00 KM

Razvojni cilj 2: <i>Povećati stopu zaposlenosti razvojem poduzetništva, privlačenjem novih investicija, iskorištavanjem prirodnih resursa te stimuliranjem razvoja poljoprivrede, seoskog i izletničkog turizma</i>			
Tema: <i>Podsticaj i stimulacija svih oblika zapošljavanja, samozapošljavanja i poduzetništva mladih na području Općine Goražde</i>			
2.1	Obuka mladih poduzetnika za započinjanje biznisa	Općina Goražde (LER)	5.000,00 KM
2.1	Razvoj sposobnosti za zapošljavanje (kursevi stranih jezika, obuka za rad na računaru, edukacija iz oblasti CV, ponašanje tokom intervjua)	Općina Goražde (LER), Zavod za zapošljavanje, Biznis centar	5.000,00 KM
2.1	Davanje kredita za zapošljavanje mladih	Općina Goražde – namjenski depozit	20.000,00 KM
Razvojni cilj 3: <i>Osigurati pristup kvalitetnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti za sve stanovnike Općine, posebno ruralno stanovništvo i ranjive grupe</i>			
Tema: <i>Edukacija mladih u socio-zdravstvenom sektoru</i>			
Tema: <i>Zdravlje, prevencija i promocija zdravih stilova života</i>			
3.1.	“Projekat stomatološke zaštite djece BPK Goražde”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih	12.280,00 KM
3.1	“Prevencija deformiteta kičmenog stuba i stopala kod adolescenata”	JU Dom zdravlja “Isak Samokovlija” Goražde, osnovne škole, udruženja mladih, Ministarstvo za obrazovanje BPK	9.500,00 KM
Razvojni cilj 4: <i>Unaprijediti kvalitet i osigurati jednak pristup obrazovanju za svu djecu te omogućiti daljnji razvoj kulturnog i sportskog života</i>			
Tema: <i>Motivacija, obrazovanje i podrška mladima za aktivno učestvovanje u društvu</i>			
Tema: <i>Jačanje kapaciteta mladih kroz Vijeća Učenika i omladinska udruženja</i>			

*Podrška projektima edukacije iz oblasti elektronskog opismenjavanja i učenja stranih jezika
Povećanje stepena inkluzivnosti u obrazovnim ustanovama, te podizanje svijesti građana o važnosti inkluzivnog obrazovanja,
s akcentom na djecu predškolskog i školskog obrazovanja*

**Tema: Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti sporta
Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u sportske aktivnosti**

**Tema: Podrška projektima jačanja i izgradnje novih infrastrukturnih kapaciteta iz oblasti kulture
Podrška projektima koji afirmišu veću uključenost mladih u oblasti kulture**

Tema: Promocija i afirmacija amaterskog stvaralaštva i izdavaštva mladih na području Općine Goražde

Tema: Podrška projektima koji će afirmisati učešće mladih u printanim i elektronskim medijima i drugim vrstama publikacija

4.2	Učenička zadruga	Općina Goražde, NVO, škole	2.800,00 KM
4.2	Neformalno obrazovanje	NVO	10.000,00 KM
4.2	Talenti na okupu	Općina Goražde, NVO, škole	3.000,00 KM
4.2	Informisanje mladih o pitanjima za mlade putem općinskog veb sajta	Općina Goražde	0,00 KM
4.2	Mladi u televizijskoj produkciji	JP RTV BPK Goražde	183.170,00 KM
4.5	Informisanje učenika osnovnih i srednjih škola o potrebi bavljenja sportom	Sportski savez , Ministarstvo sporta , osnovne i srednje škole	25.000,00 KM
4.5	Međunarodna kulturno-sportska manifestacija “Igre na Žanju Goražde”	JP RTV BPK Goražde	117.900,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti sporta	Općina Goražde	100.000,00 KM
4.5	Podrška projektima iz oblasti kulture	Općina Goražde, Centar za kulturu	50.000,00 KM
4.5.	Lijepa riječ	Centar za kulturu, NVO, škole	2.500,00 KM
4.5	Goražde, grad teatra	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM
4.5	Festival dramskog stvaralaštva	Centar za kulturu, NVO, škole	6.000,00 KM

Goražde, _____.2010.g

Načelnik Općine Goražde

mr. Muhamed Ramović